

Köpta trafiktjänster

Granskningsrapport beträffande intern kontroll 2022

Region Skåne

Region Skåne
Köpta trafik tjänster

2022-11-10

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	2
2	Syfte	2
3	Avgränsning	2
4	Revisionskriterier	2
5	Ansvarig nämnd/styrelse	2
6	Metoder	3
7	Projektorganisation	3
8	Prövning av oberoende	3
9	Resultat av granskningen	3
9.1	Öresundståg	3
9.2	Finns dokumenterade rutiner kring redovisning av inköpta trafik tjänster, hur säkerställs att dessa efterlevs och sker en ändamålsenlig uppföljning samt kontroll?	4
9.3	Finns ett fullgott systemstöd för hanteringen?	5
9.4	Finns det anledning att tro att det, utifrån genomförda stickprov, förekommer väsentliga felaktigheter i redovisning av inköpta trafik tjänster?	5
10	Slutsatser	6
11	Rekommendationer	6

1 Bakgrund

Region Skåne köpte under 2021 in trafik tjänster från operatörer för 4,7 miljarder kronor inklusive serviceresor och dessa inköp utgör därmed en väsentlig del av Region Skånes samlade kostnader. Det är därför viktigt att det finns system, rutiner och kontroller på plats för att säkerställa att redovisning av inköpta trafik tjänster görs på ett korrekt sätt.

KPMG har i den av revisorerna beslutade revisionsplanen, inkluderande risk- och väsentlighetsanalys, inför 2022 identifierat behov av att genomföra en granskning av intern kontroll med inriktning på redovisning av köpta trafik tjänster.

2 Syfte

Det övergripande syftet med denna granskning är att bedöma om system och rutiner för redovisning av inköpta trafik tjänster är utformade på ett ändamålsenligt sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Följande revisionsfrågor ingår i granskningen:

- Finns dokumenterade rutiner kring redovisning av inköpta trafik tjänster, hur säkerställs att dessa efterlevs och sker en ändamålsenlig uppföljning samt kontroll?
- Finns ett fullgott systemstöd för hanteringen?
- Finns det anledning att tro att det, utifrån genomförda stickprov, förekommer väsentliga felaktigheter i redovisning av inköpta trafik tjänster?

3 Avgränsning

Granskningen omfattar redovisning av inköpta trafik tjänster. Tidsperioden som granskas är januari till och med september 2022.

4 Revisionskriterier

De revisionskriterier som ligger som grund för granskningen är följande:

- Lag om kommunal bokföring och redovisning kap. 3.
- Interna styrdokument, främst; Instruktion för behörighet och attesträtt och Attestreglemente för Region Skåne.

5 Ansvarig nämnd/styrelse

Granskningen omfattar Kollektivtrafiknämnden.

6 Metoder

Granskningen har baserats på intervjuer med ansvariga tjänstemän samt genomgång av dokument såsom rutinbeskrivningar, korrespondens, attestregelverk och huvudbokföring. Stickprov har tagits av 25 inköpsfakturer som spårats mot avtal och betalning.

7 Projektorganisation

Granskningen har utförts av Ebba Efraimsson (senior associate). Johan Rasmusson, certifierad kommunal yrkesrevisor och auktoriserad revisor, har ansvarat för kvalitetssäkringen av rapporten.

Arbetet har utförts oktober 2022.

8 Prövning av oberoende

Vi har i enlighet med Skyrevs rekommendationer prövat vårt oberoende. Vi har inte funnit några sådana omständigheter som tyder på att vårt oberoende och integritet kan ifrågasättas.

9 Resultat av granskningen

Nedan redovisas våra iakttagelser uppdelade per revisionsfråga.

9.1 Öresundståg

Inledningsvis en kort bakgrundstext om Öresundstågen då de specifika avtalen leder till en hantering som avviker från de sedvanliga rutinerna vilket framgår senare i rapporten.

Region Skåne bedriver tillsammans med fem andra svenska regioner¹ trafik med Öresundstågen på den svenska sidan av Öresund och tillsammans äger dessa regioner Öresundståg AB. Öresundståg AB:s uppgift är att samordna och driva gemensamma frågor för Öresundstågssystemet i Sverige, häribland avtalsfrågor, trafikplanering, underhållsfrågor, marknad, försäljning, kvalitet och utveckling.

Regionerna har sedan tidigare tecknat avtal med SJ som fått i uppdrag att bedriva trafiken med Öresundstågen. Då förutsättningarna förändrats har detta avtal sagts upp och ersatts av ett tillfälligt avtal (april 2021 - december 2022) som innebär att SJ bedriver trafiken till självkostnadspris plus en fastställd marginal. Samtidigt förutsätter avtalet att Öresundståg AB, och därigenom de sex regionerna, får insyn genom så kallade "Open Books – öppna böcker".

¹ Blekinge, Halland, Kronoberg, Kalmar län och Västtrafik

2022-11-10

Då SJ inte vill återgå till ursprungsavtalet kommer Transdev Sverige AB att från och med december 2022 bedriva Öresundstågstrafiken enligt ett nödavtal som även det är baserat på Open Books-principen. En ny upphandling planeras och beräknas kunna vara avslutad i december 2025 då en ny tågoperatör kan vara på plats.

Betydelsen för de ekonomiska rutinerna hos Skånetrafiken är att det inte finns någon prislista med avtalade priser att jämföra erhållna fakturor mot. Öresundståg AB genomför kontroller av SJ:s redovisning och sänder mejl till Skånetrafiken med bekräftelse på att fakturorna är prissatta enligt avtalet med SJ.

9.2 Finns dokumenterade rutiner kring redovisning av inköpta trafik tjänster, hur säkerställs att dessa efterlevs och sker en ändamålsenlig uppföljning samt kontroll?

Upphandling av trafik tjänster görs av Skånetrafikens avdelning för affärer och upphandling. Skånetrafiken hanterar inköp och fakturor beträffande utförda trafik tjänster. Det finns rutiner för hur detta ska hanteras men de är i huvudsak inte dokumenterade.

Rutiner för förstärkningstrafik hanteras av respektive affärsområde inom Skånetrafiken. Inom affärsområdena Tåg, Buss och Serviceresor görs nödvändiga uppföljningar och kontroller för att säkerställa en korrekt inköpsredovisning av trafik tjänster. Det finns dock ingen spårbarhet i de kontroller som genomförs då de inte dokumenteras.

Trafik tjänster köps in efter genomförda upphandlingar inom respektive arbetsområde. I avtal som tecknas efter upphandling medföljer en prisbilaga som ska följas. Detta fungerar i huvudsak väl och det förekommer i regel inte differenser mellan prisbilagor och fakturerade belopp.

Ekonomiavdelningen har en process för fakturahanteringen. Övriga arbetsprocesser ägs lokalt hos affärsområdena varav de flesta inte är dokumenterade bortsett från vissa instruktioner för arbetsuppgifter. Kontroller av trafik kostnader utförs av controllers på respektive arbetsområde. Dessa innebär bland annat avstämningar mot avtal, prisbilagor och sammansatta indexkorgar. Det görs inga stickprovskontroller från ekonomienheten men Region Skånes centrala redovisningsfunktion (GSF) gör generella stickprovskontroller på periodiseringar. Varje månad görs rimlighetsbedömningar på kontonivå av ekonomichefen varav avvikelser förklaras av controllers.

Vi har identifierat löpande kontroller som del av rutin- och arbetsbeskrivningar som i enlighet med förväntan av roller upprätthålls:

- Att fakturagranskning sker mot avtal och prisbilaga
- Att sak- och beslutsattest sker av behöriga enligt attestinstruktioner
- Att kontroll över tillägg och ändringar i avtal efterlevs
- Att periodiseringskontroller utförs
- Att fullständighetskontroller görs beträffande avtal mot omvänd fakturering

2022-11-10

Attestinstruktioner är upprättade i enlighet med Region Skånes attestreglemente innebärande att det ska finnas två attester. Kollektivtrafiken har interna instruktioner för behörighet och attesträtt vars efterlevnad säkerställs genom integration i Raindance vid fakturahanteringen.

Vår samlade bedömning är att det finns fungerande rutiner samt uppföljning och kontroll men att rutinerna inte är tillräckligt dokumenterade. Utförda kontroller är ej heller tillräckligt dokumenterade för att full spårbarhet ska kunna uppnås.

9.3 Finns ett fullgott systemstöd för hanteringen?

Vi bedömer att det finns ett fullgott systemstöd för inköp av trafik tjänster för affärsområdena Tåg och Buss. Vi bedömer att Raindance som fakturahanteringssystem samt de olika planerings- och optimeringssystem som används inom Tåg och Buss hanteras fullt ut ändamålsenligt.

I systemstödet för affärsområde Serviceresor föreligger dock förbättringspotential och vi noterar att ett mer effektivt system är under utveckling. Detta ska integrera handläggning, bokningar och avtal. Nuvarande system har vissa brister då exempelvis ändringar av priser får retroaktiv verkan, vilket påverkar historik, jämförbarhet och kan skapa oönskade differenser i redovisningen.

9.4 Finns det anledning att tro att det, utifrån genomförda stickprov, förekommer väsentliga felaktigheter i redovisning av inköpta trafik tjänster?

I granskningen har vi genomfört stickprov på 25 leverantörsfakturer; tio inom affärsområde Tåg, tio inom affärsområde Buss och fem inom affärsområde Serviceresor. Urvalet har bestått av fakturer redovisade på kostnadskonton för trafik kostnader från januari-september 2022.

Genom testning har fakturans utformning kontrollerats, matchats mot kontering, fakturaunderlag samt tillämpligt avtal med prisbilaga och betalningskvittens.

SJ kör sedan den 1 april 2021 Öresundstågen till självkostnadspris vilket innebär att SJ får ersättning för alla kostnader plus en avtalad marginal men att Öresundståg AB (och därigenom Region Skåne med flera regioner) har full insyn i räkenskaperna för SJ Öresund ("Open Books"). Resultatet av tagna stickprov visar på att kontering inte kan spåras mot underlag, det vill säga den budget och tillhörande fördelning som lades för Open Books. Kontroller av SJ:s redovisning utförs dock av intressebolaget Öresundståg AB som verifierar beloppens korrekthet och bekräftar detta i mejl till Skånetrafiken.

Samtliga stickprov har genomförts utan anmärkning.

Baserat på stickprovsgranskningen har vi inte funnit någon anledning att tro att det förekommer väsentliga felaktigheter i redovisningen av inköpta trafik tjänster.

Region Skåne
Köpta trafik tjänster

2022-11-10

10 Slutsatser

Vår samlade bedömning utifrån genomförd granskning är att system och rutiner för inköp av trafik tjänster i allt väsentligt är utformade på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt och att den interna kontrollen i allt väsentligt är tillfredsställande. Dock med rekommendationer om att dokumentera rutiner och utförda kontroller.

11 Rekommendationer

Utifrån våra bedömningar och slutsatser lämnar vi följande rekommendationer:

- Dokumentera rutinerna för hela flödet av fakturering av trafik tjänster.
- Dokumentera de kontroller av fakturor som görs så att de går att verifiera i efterhand.
- Se över systemstöd inom affärsområde Serviceresor och det system som ska integrera handläggning, bokningar och avtal.

2022-11-10

KPMG AB

Johan Rasmusson

Auktoriserad revisor

Certifierad kommunal revisor